

Otcov hrob

Bol raz jeden starý kráľ a mal troch synov a tri dcéry, a čo viac synovia boli driečni a mocní, dievčatá zas jedna od druhej krajšia. Iba to jedno bolo piano, že dvaja starší neradi poslúchali a otec sa neraz pomrzal na nich.

Mladí po kuse dorastali, ale starý neborák zo dňa na deň slabol, až i raz obľahol, ani viacej nevstal. Keď videl, že mu je už blízko hodina, kázal zavolať synov a dcéry, aby ešte ostatný raz k nim prehovoril. Synovia a dcéry prišli hneď a on sa im takto ozval:

„Deti moje! Mne je už raz koniec, musím sa s vami rozlúčiť. Ja som vám chcel byť dobrým otcom. Keď umriem, dajte ma pochovať, ako sa svedčí. Ale aby sa videlo, že ste ma aj vy radi videli, prídete po tri noci na môj hrob plakať, a to síce prvú noc najstarší syn s najstaršou dcérou, druhú noc stredný syn so strednou dcérou a tretiu noc najmladší s najmladšou dcérou.“

Tu synovia a dcéry pokľakli okolo smrteľnej postele a otec ich radom požehnal; potom raz ešte dookola pozrel, oči prevrátil a umrel.

Na tretí deň bol slávny pohreb a po pohrebe veľký kar. Tu pomaly prišiel aj večer a bol čas, aby sa najstarší brat s najstaršou sestrou vybrali plakať na otcov hrob. Ale ten sa vzpíeral odprevádzať sestru, lebo si otca nerád videl a bál sa jeho hrobu najmä v noci. Tak začal prosiť bratov, aby ho či jeden či druhý ako najstaršieho odmenili, až sa najmladší dal nahovoriť; pojal najstaršiu sestru a šiel.

Ticho bolo dookola; brat a sestra plakali na otcovom hrobe. Tu práve o polnoci zahučal tuhý vietor, a len čo sa najmladší brat obzrel, zmizla mu od boku sestra na ohnivom voze odnesená.

Medzitým jeho bratia bez starosti, čo sa v svete robí, jedli, pili a boli veselí. Ráno sa najmladší vrátil domov, a tí ako videli, že samotný ide, už zd'aleka volali na neho:

„A sestra ti kde?“

„Na večer príde na vás rad,“ preriekol on, „na otcovom hrobe dostanete odpoveď!“

Ale tí, akoby ani neboli počuli, hodovali, tancovali zasa celý deň. Až keď zapadlo slnko a prišla noc, tu začalo srdce stredného brata strachom ovievať; lebo aj on nerád poslúchal za živa otca a bál sa jeho hrobu.

„Chorý som, chorý,“ začal pred najmladším bratom vykrúcať: „bolí ma celo telo, nože ma, no, odmeň!“

Naveľa sa dal aj tomu nahovoriť, pojal strednú sestru a šiel.

Ticho bolo dookola, brat a sestra plakali na otcovom hrobe. Ale ako prišla polnoc, tu zasa zavial tuhý vietor a v okamihu skapala mu od boku sestra na ohnivom voze odnesená.

Smutný sa vrátil domov, kde si jeho bratia po včerajšej hostine ešte v mäkkých perinách hovelí, a keď sa ho spýtali, kde sestru nechal, neodpovedal nič, len sedel smutný celý deň. Tak sa priblížil aj večer a on si myslí:

„Či mám a či nemám ísť na ten hrob? Ach, poručeno bohu, keď som za bratov vedel poslúchnuť otca, poslúchnem ho už len i za seba!“

S tým pojal najmladšiu sestru a šli plakať na otcov hrob. Ale čo sa mu po dve noci prihodilo, to ho ani teraz neminulo. O polnoci priletel v tuhom vetre ohnivý voz a uchytil mu sestru.

Čože mal robiť? Doma ho nečakalo inšie, iba hriech.

„Eh,“ povedá, „pôjdem svetom, dokým si nenájdem sestry!“

Ale ako už chcel odísť, tu zazrie pred sebou svojho otca, starého, bledého, suchého, ako ho pokonný raz na smrteľnej posteli videl.

„Ticho, syn môj, ticho,“ ozval sa otec; „ešte i viac musíš na svete podstúpiť, aby sa ti potom dobre darilo. Ty jediný si hoden, aby som ťa synom pozval, lebo si len ty moju ostatnú vôľu vyplnil a tak i to, čo by tí boli mali dostať, ty dostaneš, a tých neposlušníkov na večné veky zaklínam, aby sa im nikdy dobre nevodilo. Tu máš tieto tri písťalky, jedna je međená, druhá strieborná, tretia zlatá. Na akej zapískaš, hneď sa ti taký tátoš i s takým oblekom pre teba ustanoví. Teraz buď zdravý, nech ťa pánboh požehná, aby si bol šťastným na svete!“

A vtom mu spopred očí zmizol.

Najmladší brat si odložil tri písťalky a vrátil sa domov. Ale tam už medzi tými dvoma bola rada o ňom, lebo ho nenávideli veľmi; nie pre stratené sestry, ale že bol krajší, statočnejší, smelší od nich. Zriekli sa, že ho musia zo sveta zniesť. Hneď ako im na oči prišiel, začali zle-ne-dobre na neho:

„Ty naničhodník naničhodný, kde sú ti sestry? A ty by si sa chcel s nami deliť o dedičstvo otcovské? Ty taký a taký oplán, čo si naveky žaloval na nás pred otcom. My ťa teraz dáme skántriť, lebo by si ty ešte aj nás zmárnil, ako si zmámil naše sestry.“

A tak čím ďalej, tým horšie, chceli ho dať zabiť. On sa im ale len prosil, že nechce tretinu kráľovstva, aby ho len nechali pri živote, že im bude radšej ako popolvár slúžiť.

„No,“ ozval sa na to najstarší, „aký si si sám vyriekol súd, takô budeš mať právo!“

Zdriapali z neho kráľovský oblek a v popolvárskych hábach posadili ho na ohnisko do kúta.

V tie časy kráľ v susednej krajine mal jednu jedínú dcéru, ktorej na krásu nebolo páru v celom svete. Všakoví ju pýtali, ale ona nemala vôľu ani za jedného z nich. Starý kráľ už na všakové myšlienky prichádzal, ako čo má urobiť, aby ju vydal. Až sa ona sama napokon ozvala:

„Hoj, otec môj drahý, veď je to veľmi ľahko!“

„Nuž akože myslíš, dievka moja?“

„Takto," rečie, „spravte: Dajte vystaviť jednu baštu. Ja si stanem na ňu a v ruke budem držať zlato jablko. Kto až ku mne na koni vyskočí a to jablko mi vychytí, za toho vám vďačne pôjdem.“

Toto sa i starému kráľovi zapáčilo. Hneď dal jednu vysokú baštu vystaviť a rozhlásil po krajinách, aby sa rytierstvo zišlo na ten a na ten deň, na tú aj na tú hodinu.

Ten chýr sa do uší dostal aj popolvárovým bratom. Tu tí začali hneď rozkazy vydávať, aby sa chystalo, čo treba, sluhovia behali jeden sem, druhý tam: to ku kupcom, aby dali drahé striebrom-zlatom popretkávané súkna; to ku krajčírom, aby šili z drahého súkna šaty; to zas ku remenárom, aby hotovili zlatom a diamanty vybíjané kantáre zubadla; pritom zháňali, čo naj inakšie kone do kráľovského dvora.

Neborák popolvár sedel v kúte, nikto sa oň neobzrel, i on sa do nikoho nepostarel a predsa by bol rád vedel, čo to všetko má znamenať? Či azda má byť hostina? Ale veď by sa tak na ohnisku pražili pečienky. Či má byť vojna? Ale veď by tak brúsili šable. Spýtal sa teda kuchtu:

„Nač to taká behačka po celom paláci?“

„Hej, braček," odpovie mu kuchta, „ja by ti povedal, aleže nič nehovor! Tu susedný kráľ má jednu krásnu dcéru na vydaj a nechce ju dať len tomu, kto k nej na koni vyskočí a vytrhne jej zlato jablčko z ruky. Naši páni by ju chceli dostať. Preto je taká behačka po celom paláci. Ak bude svadba, azda sa aj nám voľač dostane z kuchyne.“

Zasmial sa na tom milý popolvár, lebo dobre vedel, Čia bude nevesta. Ale nepovedal nič. Až keď už boli odišli jeho bratia, vytiahol sa ukradky zo dvora, umyl sa, učesal sa, zapískal na medenej pišťalke a hneď sa taký tátoš i s oblekom pred ním ustanovil. On sa obliekol do medených šiat, vysadol na tátoša a potľapkal ho:

„Hoj, tátošík môj, keď pôjdeme popri bratoch, udri ich kopytom do chrbta, aby mali pamiatku z cesty.“

Len čo dopovedal, tátoš sa vychytil, zaskočil pár ráz a už ich dohonil. Tu ako pečat' na liste odtlačil im na chrbte svoju podkovu.

V kráľovskom meste bolo už sila cifrovaných rytierov zo všetkých strán, ktorí sa hore-dolu motali a obzízali okolo tej bašty. Tu sa začalo skákanie a rytieri skákali jeden za druhým, ale nikto nemohol ku princezke vyskočiť. Prišiel rad aj na popolvárových bratov. Darma; aj tým bolo privysoko.

Až napokon prikvitne medený rytier na medenom tátošovi; všetko sa len tak ligotalo na ňom. Dakoľko ráz sa len tak pomedzi pánov prešiel, až jeden raz skrútno tátoša a tak vám ľahko hore vyletel ako vták, vychytil princezke jablko z ruky, obrátil sa a skapal.

Keď sa jeho bratia domov vrátili, on už sedel zasa vo svojom kúte. Tu tí na neho:

„Hoj ty, popolvár, hnusná tvár, keby si bol tam býval, kde sme my boli, bol by si videl najkrajšieho rytiera na svete!“

„Daj ti mi bože," povie na to popolvár, „veď som ja ho skorej videl ako vy! A nože ukážte chrbty, čo tam máte za znaky?“

Bratia sa zapálili i od hnevu i od hanby a zatíchli.

Susedný kráľ čakal a čakal, že sa azda ten medený rytier so zlatým jablčkom vráti a príde si po princezku; ale milý rytier nešiel a nešiel. Tak dal poznovu rozhlásiť, aby sa na ten aj na ten čas rytierstvo zišlo, a že kto princezke zlatú hrušku z ruky vychytí, ten ju dostane za ženu. Ako to bratia popolvárovi počuli, tu sa hneď zasa začali strojby a všetko bolo na nohách. Kupci merali zlatom pretkávané súkna; krajčíri, remenári a druhí remeselníci robili o dušu; kone čo najinakšie sa zháňali do kráľovského dvora. A popolvár sa spýtal kuchtu:

„Čo má zasa tá behačka znamenať?“

„Ha, braček," povie kuchta. „Susedný kráľ má peknú dcéru na vydaj, a že mu zať so zlatým jablkom neprichádza, dal rozhlásiť po svete, že ju len tomu dá, kto jej zlatú hrušku z ruky vychytí. Ak sa našim pánom dajedné-mu pošťastí, potom aj nám dač odpadne zo stola.“

Zasmial sa milý popolvár, lebo dobre vedel, čia bude nevesta. Ale nepovedal nič.

Až keď už bratia hodný kus cesty boli ubehli, zapískal na striebornej pišťalke a v tom okamžení strieborný tátoš veselo zamihikal pred ním. On sa obliekol do strieborných šiat, vysadol na tátoša a potľapkal ho.

„Hoj, tátošík môj, keď pôjdeme popri bratoch, udri ich kopytom po hrudiach, aby mali pamiatku z cesty!“

Tátoš zaskočil pár ráz, dohonil ich hneď a poznačil im hrude kopytom.

Čosi-kamsi boli v kráľovskom meste, kde už rytieri skákali, načahovali sa za zlatou hruškou; ale všetko nadarmo. Ako sa strieborný rytier ukázal, tu sa všetci na neho zahľadeli a on len tátoša skrútol. Vyletel hore ako vták, zlatú hrušku princezke vychytil, obrátil sa a zmizol.

Keď sa jeho bratia vrátili, on už hodnú chvíľu čušal vo svojom kúte. Tu tí zasa do neho:

„Hoj, ty popolvár, hnusná tvár, keby si bol tam býval, kde my, bol by si videl princa, akého niet na svete.“

„Daj ti mi bože," ohlásil sa ten z kúta, „skorej som ho ja videl ako vy. A ukážte, aké to máte znaky na hrudiach?“

Zapálili sa bratia hnevom i hanbou a neozvali sa viac.

Kráľ s princezkou zasa len čakali a čakali, že sa azda strieborný rytier so zlatou hruškou ukáže. Ale čas za časom sa míňal, o striebornom rytierovi ani slychu. A kráľ by len bol rád dakedy si už dcéru vydať. I začal ju po-znove pätiť, aby toľko nepreberala.

„No, otec môj," povie zasa princezka, „sprobujme ešte takto: Dajte vy tu vo dvore postaviť vysoký trón; kto ma na tom tróne sediacu v skoku pobozká, za toho vám vďačne pôjdem.“

Kráľ i na to pristal; dal postaviť vysoký trón na dvore a rozhlásil všade, aby sa rytierstvo vtedy a vtedy zišlo.

Ako to bratia popolvárovi počuli, dostali chuť ešte raz šťastie probovať. Mysleli si, že im azda zasa teraz nepadne tak vysoko skákať. Tu sa hneď zasa v kráľovskom dvore začalo všetko mieždiť; sluhovia behali sem a tam; kupci, remeselníci jedni prichádzali, druhí odchádzali.

„Čože sa to zasa robí u nás?“ spýta sa popolvár kuchtu.

„Čo sa robí?“ povie na to kuchta. „Ten kráľ, že mu strieborný rytier so zlatou hruškou nejde, dal postaviť na svojom dvore trón, a kto vraj princezku sediacu na tom tróne v skoku pobozká, ten že ju dostane za ženu. Neboj sa, braček, nič, ak sa našim pánom pošťastí, viem, že si nebudeme oblizovať suché prsty.“

Usmial sa náš popolvár, lebo dobre vedel, či a bude nevesta. Ale nič nepovedal.

Až keď už bratia jeho neďaleko cieľa boli, vykradol sa potichu, umyl sa, učesal a zapískal na zlatej píšťalke. Tu sa hneď ustanovil zlatý tátoš a pyšne otriasol zlatou hrivou pred ním. On sa obliekol do zlatých šiat, vysadol na tátoša a potľapkal ho:

„Hoj, tátošík môj, keď pôjdeme popri bratoch, vytlač im podkovy tvoje na čelá, aby mali pamiatku z cesty.“

Dva skoky zaskočil, tri kroky zakročil tátoš a pod tým časom poznačil čelá bratov kopytom i zastal pred bránou dvora kráľovského, kde na vysokom tróne krásna princezka sedela. Bola tam sila krásnych paríp, ale všetka ich krása dovedna ani sa len tieňavy tátošovej nechytla. Sedelo na tých parípách mnoho hrdých rytierov, ale keď videli prichádzať rytiera v zlate, všetci mu hneď vystúpili z cesty.

Tátoš dva razy obehol ľahkými skoky ohradu dvora; na treťom ráze vyletel popod vysoký trón a ústa rytierove sa dotkli hladkého líca princezky. A v tom okamžení stará vedomkyňa spoza chrbta princezky hodila mu na hlavu jeden veniec, ktorý tú moc mal, že ho žiaden živý duch krém samej vedomkyne nemohol sňať.

Tátoš jedným skokom doskočil na zem, druhým skokom bol už ďaleko na ceste domov. Rytier prepustil zlatého tátoša, obliekol si popolvárske háby a sadol do svojho kúta. Tu začal ten veniec z hlavy trhať; ale čary vedomkyne boli mocnejšie od neho; nemohol ho žiadnym činom dolu zdrapiť; a keď videl, že si darmo vlasy šklbe, nuž si celkom hlavu zapopolil, aby mu ten veniec neza-zreli a čušal vo svojom kúte.

Po chvíli sa vrátili aj jeho bratia a zasa len pichali do neho:

„Hoj, ty popolvár, hnusná tvár, keby si tam bol býval, kde my, bol by si uvidel najslávnejšie knieža na svete!“

„Daj ti mi bože,“ ohlásil sa z kúta, „skorej som ho ja videl ako vy. A akéže to máte pečate na čelách?“

Tí sa hnevom a hanbou zapálili a divili sa veľmi nad smelou rečou popolvára, skade on to všetko môže vedieť? Od tých čias ho začali ešte väčšmi nenávidieť a mysleli zasa na to, akoby ho mohli pod pekným spôsobom zo sveta odpraviť.

Ale susedný kráľ, len čo zlatý rytier zmizol, vypravil hneď na všetky strany poslov, aby ho hľadali a poznávali po tom všade, až navela prišli k popolvárovým bratom. Tu sa jeden z tých poslov ohlási:

„Prichádzame od mocného kráľa, otca najkrásnejšej princezky; hľadáme strateného zaťa so zlatým vencom na hlave, hľadáme ho po celom svete, aby vedel náš pán, či jeho zať, ktorý pobozkal krásnu princezku, bol z toho, či z tamtoho sveta. I prinášame vám od mocného kráľa pozdravenie, aby ste dovolili ruky naše vztiahnuť na vaše kráľovské temená.“

Vztiahli poslovia ruky na temená dvoch bratov a potom makali radom hlavy každému od najväčšieho do najmenšieho; ale kde nič tu nič. Už sa i smutní začali odbe-rať preč, tu jeden z nich zazrel popolvára v kúte.

„Hop,“ povedá, „počkajme málo, tohto sme ešte ne-poprehliadali!“

„Eh,“ ohlásili sa bratia, „čože by ste mohli krém ránd na hnusnom popolvárovi nájsť?“

„Aj, nie je to tak,“ povie ten posol, „naš kráľ nám rozkázal, aby sme ani toho najmladšieho žobráčika na ceste neprenehali.“

Tu hneď sluhovia začnú popolvára von z kúta ťahať, a hľa, vypadne mu z ruky zlato jablko so zlatou hruškou. Začnú poslovia hlavu jeho makat', a hľa, nájdu tam zlatý dávno hľadaný veniec. Tu bratia vyvalili škaredné oči, ale naradovaní poslovia klaňali sa pred popolvárom a chceli ho na ruky brať ako svojho budúceho kráľa. Ale popolvár nelenivý vyskočil pred dvere, zapískal na zlatej píšťalke, vyšvihol sa na tátoša, a kým sa tí z predivenia opamätali, už on bol ďaleko, ďaleko, azda hen pri svojej neveste, ktorej sa tak zapáčil, že ani nevedela, akým okom sa má na neho pozerat'. Lúbil sa šuhaj dievčaťu, ľúbilo sa dievča šuhajovi; i zaradoval sa kráľ nad krásnym párom a s ním sa radovalo celo poddanstvo.

Tu sa hneď strojila slávna svadba. Hodovali, veselili sa za mnoho dní a nocí. Bolo tam drahých jedál a nápojov od výmyslu sveta, bolo hudby a tanca a všakovej zábavy. Jedným slovom všetko tak, ako na kráľovskej svadbe.

Po skončenej svadbe žil si mladý pár za drahý, drahý čas v pokoji. Tichými večery rozprával kráľovič manželke o svojich mladších časoch a mladej kráľovnej sa zachcelo poznať bratov svojho muža.

„Otec môj drahý,“ začala sa prosiť, „pusťteže vy nás do cesty, rada by som poznať mojich švagrov.“

„Ach, nejditeže, deti moje, nejdite, veď vám je tu doma dobre,“ odhovárал ich starý kráľ.

Ale mladý pár prišiel aj druhý, aj tretí raz prosiť otca o dovoľenie a neprestali ho unúvať dovtedy, až i on na to pristal.

„No, tak už len,“ povedá, „idte zbohom šťastlivo! Ale to vám prikazujem: Nesprobujte dať nič žiadnemu žobrákovi na ceste!“

Mladý pár bol rád a hneď posadali do hrdého koia. Vezú sa oni, vezú na tom hrdom koči a stretávajú mnoho žobrákov. Tí prosia, kľakajú, volajú za nimi. Ale sa pri každom opamätali na otcov prikaz a len tak prešli.

Iba keď už blízko cieľa boli, vidia na ceste v blate mizerného starého žobráka, ako proti nim vystiera vychudnutú ruku. Mladej kráľovnej ľúto prišlo nad ním, nemohla sa zdržať a podávala mu za hrst dukátov. Ale vtom ju chytil žobrák za ruku, vytrhol z koča a prepadol sa s ňou, bohzná kde hej, kde nie —

hlboko pod zem na druhý svet. Skočil kráľovič za ženou, skočili sluhovia za kráľovnou. Ale zem sa už bola zavrela. Márne boli ich kriky a strachy, nikde rady, nikde pomoci; lebo kto zná, za koľko sto rokov by sa mohol človek prekopat' na druhý svet!

Tu v hneve a v žiali veľkom zvolá kráľovič: „Kto mi z vás vyslobodí ženu? Dám mu pol kráľovstva!”

Ale sluhovia, akoby im ústa zakladal, neohlásili sa ani jeden.

„No, keď sa nikto z vás nechce osanovať, osanujem sa sám!” preriekol kráľovič. „Tájdite vy len domov a pozdravte starého kráľa, že sa len tak vrátim k nemu, keď nájdem, čo som stratil.”

Sluhovia išli jednou stranou naspäť domov. Kráľovič išiel druhou stranou ďaleko šírym svetom, kde ho viedli oči, kde ho niesli nohy.

Bohzná, kade chodil, kade nechodil. Ale ďaleko musel zájsť, lebo mu už slnko i s hviezdami za chrbtom ostávali. Naveľa, naveľa prišiel ku jednej diere.

.Poručeno bohu,' myslí sám v sebe, ‚ako bude, tak bude, idem ja len dolu.'

OIEOV HROU

Pustil sa tou tmavou dierou, a čím ďalej dolu docho-dil, tým väčšia, tým svetlejšia bola diera, až z vychádzajúceho mesiačika badal, že je na druhom svete. Čo mal robiť neborák? Nikde vtáčika ani živého ducha. Hlad ho už dávno moril a nemal čo do úst položiť.

Ako sa po tom druhom svete obzerá, vidí neďaleko jeden malý domček a v ňom i svetlo. Hneď zamieril kroky na tú stranu, vstúpi dnu, a hľa, čo by sa nebol nikdy po-nazdal: najstaršia jeho sestra sedela tam za stolom a s veľkou radosťou ho privítala.

„Ach, braček môj, ach, braček môj, kdeže si sa ty tu vzal. Veď tu ani vtáčika ani letáčika nevidno, nie to dákeho človečika!”

Hneď sa ale zasmútila a posielala ho preč:

„Tájdí," povedá, „utekaj, tu si nie na bezpečnom mieste, lebo keď môj príde, ten ťa naraz zje.”

A on jej na to povedal:

„Ach, sestrička moja, nedajže ma, nedaj, radšej ma dakde ukry!”

Len čo ho ukryla sestra pod koryto, vstúpi do izby trojhlavý drak.

„Hoj, žena moja, človečina smrdí, sem s ňou!”

„Ach, mužik môj, čože by ti smrdela, veď to azda tvoj švagor ťa prišiel navštíviť.”

„No, keď je tak, to je inšie, prived' mi ho sem a daj nám **jest'!**”

Smelo už teraz pozdravil kráľovič svojho švagra a pri večeri mu vyrozprával, čo chodí, nač chodí. Najedli, napili sa, naspali sa.

Ráno povie drak:

„Veru ja, švagrík môj, neviem, kde tvoja nevesta. Ale tájdí k môjmu bratovi, čo má tvoju druhú sestru, ten azda bude vedieť. Tájdí len prosto za mesiačikom, veď ty nepoblúdiš cestu. A na ty spolu aj tento list, nech mu ho oddá tvoja sestra.”

S východom mesiačika odobral sa kráľovič od rodiny a pri západe mesiačika dochodil ku strednej sestre.

„Ach, braček môj, braček," zvolala tá, „kdeže si sa ty tu vzal? Veď tu ani vtáčika, ani letáčika neslýchať, nie to dákeho človečika! Ak môj domov príde, azda ťa naraz zje.”

„Ach, sestrička moja, ukryže ma dakde, ukry, a keď príde domov tvoj muž, daj mu tento list.”

Sotvaže ho ukryla pod koryto, vstúpil dnu šesťhlavý drak.

„Hoj, žena moja, človečina smrdí, sem s ňou!”

„Ach, milý môj, čože sa ti to sníva, veď to len tento list tu od tvojho brata.”

Drak prečíta písmo.

„Tak je to," vraví, „môj švagor tu? No prived' ho sem, nech ho privítam, a daj nám jest'!”

Ako dobrého priateľa pozdravil drak kráľoviča. Potúžili sa, vyrozprávali sa, naspali sa.

Ráno povie drak:

„Tájdí ty len k môjmu mladšiemu bratovi, čo má tvoju najmladšiu sestru. On bude vedieť, kde tvoja nevesta.”

S východom mesiačika pustil sa zasa do cesty a pri západe mesiačika dochodil do domu najmladšej sestry. Táto vystrela proti nemu náručie:

„Ach, braček môj, braček, kdeže si sa mi tu vzal? Veď tu ani vtáčika, ani letáčika nevidno, nie to dákeho človečika! Ak môj domov príde, naraz ťa zje.”

„Nedajže ma, nedaj, sestrička moja, radšej ma dakde ukry a daj tvojmu tento list!”

I tá ho ukryla pod koryto, a len čo ho ukryla, vstúpil dnu drak deväťhlavý.

„Hoj, žena moja, smrdí človečina, sem ju!“

„Ach, kdeže by sa ti tu človečina vzala, veď to len tento list od tvojho brata.“

Ako dočítal list:

„No,“ povedá, „keď je môj švagor, prived' ho sem, azda mi dáku novinu povie z tamtoho sveta, a daj nám jest'!“

Smelo pozdravil kráľovič draka a pri večeri mu povedal svoje nešťastie. Najedli sa, napili sa.

Ráno mu povie drak:

„Hej, švagrik môj, viem ja, kde tvoja nevesta, ale ju bude ťažko dostať! Tamto na tom vrchu býva jeden šarkan! Ty musíš k nemu, lebo tam tvoja drahá. On ťa síce roztrhá, ale neboj sa nič! Tu máš túto starú kobyľu, a keď dôjdeš ta, povedz tvojkej žene, aby kúsky tvojho tela do jedného vreca pozbierala a všetko na kobyľu vyložila. Kobyľa príde ku mne naspäť a ja budem vedieť, čo mám robiť.“

Kráľovič sa poberal ďalej, aj veselý aj smutný, a keď mesiacik zapadal, vnišiel do domu, kde jeho žena bývala. Ale len čo sa pozdravil s drahou, len čo jej rozpovedal, ako má robiť, navrátil sa starý šarkan z poľovačky a v jednom okamžení bol kráľovič popod všetky lavice, stoly, ohniská, kúty na kusy rozmetaný.

Po chvíli, keď už bol vykypel jed zo šarkana, sadol si ku večeri.

A kráľovná, jeho slúžka, začala po izbe do vreca zbierať rozmetané telo svojho milého.

„Hoj, keď si ty kráľova dcéra,“ zadudral šarkan, „čo sa s tou mrcinou zapodievaš.“

„Hoci som ja kráľova dcéra,“ rečie ona, „predsa pozbieram a pochovám telo dobrého človečika, čo sa nevedomky sem bol zatúlal.“

Plačúci pozbierala, plačúci vreca na kobyľu priviazala, plačúci ju pustila svetom a hľadela za ňou dlho, dlho, ktorou stranou zamerí kroky.

Pred nízkym prahom, na širokej skale sedel deväťhlavý drak, a keď videl prichádzať kobyľu, zavolať proti nej:

„Hoj, verný môj sluha, či mi nesieš moju nádej?“

I vzal vreca, kusy roztrhané na koryte pekne poumýval, dovedna poskladal, pomastil a horúcou parou zadúchol po nich. A hľa! Kráľovič sto ráz krajší než predtým vyskočil z koryta na bystré nohy.

„Oj,“ povedá, „načože si ma zobudil, ako sa mi dobre spalo!“

„Hej, nie to, nie,“ odpovie drak, „inšie teraz budeme robiť. Na, tu máš túto skalku, ktorá pre teba tú moc má, že sa obrátiš, na čo len chceš. Tájdi ty teraz ku svojej žene a povedz jej, aby sa vyspytovala od starého šarkana, v čom záleží jeho moc? Ty sa ako mucha skry za hradu a počúvaj! Ak sa ti ho pošťastí zabiť, nachytaj do nádoby z jeho krvi. Lebo vedz, že ten šarkan je nás troch bratov otec, čo nás zaklial, aby sme podobu ľudskú na seba nevzali, pokým sa v jeho krvi neumyjeme. Vedz, že náš otec je ten žobrák, čo sa s tvojou ženou prepadol.“

Kráľovič sa zabral nazad, tou istou cestou. Rozpovedal žene, čo, ako má robiť, a sám sa ako muška za hradu ukryl. O krátky čas prihrmí starý šarkan, sadne za stôl a hlce do seba surovo mäso, pije sudy vína, že mu ani tiecť nestačilo.

„Ach, bože môj, pane môj,“ ozve sa kráľova dcéra, „už dávno slúžim u teba a ešte si mi ani len to nepovedal, v čom tvoja moc záleží.“

Zahomral šarkan a staval sa, akoby nič nebol počul.

„Ach, bože môj, pane môj!“ ozve sa po chvíli znovu, „aká som ja nešťastná! Veď ma ty ani nepočúvaš, keď sa ťa spytujem, v čom tvoja sila záleží?“

„Tamto pod tou metlou!“ zadudral starý šarkan. Tu sa ona hneď zachytí a kľakne si pred tou metlou, akoby bohvie čo bola.

„Hoj, nie je tam moja sila, nie,“ rozrehoce sa šarkan; „ale tu na tej a tej lúke jesto studnička, čo biela hus po nej pláva, v tej husi jesto jedno vajce, v tom je moja sila!“

Dobre to počula mucha za hradou, a keď šarkan odišiel, milý kráľovič sa zabral ku studničke, na ktorej biela hus plávala. Tá sa mu dala ľahko ulapiť a on z nej vyňal vajce. Tak ozbrojený vrátil sa ku žene a čakal príchod šarkana.

Nezaveľa bolo počuť strašné mrmlanie, to sa už vracal nahneváný šarkan. Ale ako otvoril dvere, kráľovič mu praskol do čela to vajce. Vajce sa rozpuklo na mnoho kusov a s ním sa rozpukla i hlava obludy. Tu tieklo krvi mnoho. Tieklo najskôr do nádoby a potom po celej izbe, akoby zaklal desať vykrmených volov.

Po šťastnom víťazstve utekali z diabolského hniezda k najmladšiemu švagrovi, a len čo ho prvou kvapkou krvi pokropil, razom sa premenil z deväťhlavého draka na krásneho mladého chlapa. Tak pokropil aj stredného a aj ten sa na krásneho chlapa obrátil. Ako k tretiemu švagrovi dochádzali, ten už vedel, čo za novinu nesú.

„Hoj,“ zvolal proti nim, „len si posadajte na môj chrbát! Tam na druhom svete pokropíte ma otcovou krvou, aby celkom zrušené boli jeho čary.“

A tak sa aj stalo! Pod božím slnkom všetci sa priateľsky pozdravili a všetci ďakovali svojmu švagrovi za oslobodenie.

Ale kráľovič málo na to slúchal.

„Až budeme,“ povedá, „tam, kde máme byť, potom sa potešíme, ako sa náleží.“

Zachytil sa teda popredku a viedol celú rodinu domov.

Išli, išli ďalekými krajinami a kde sa koľvek dovedali ľudí, čo by bolo nového, všade im rozprávali, že tam a tam v tej krajine sedeli dvaja bratia na tróne, ale boli zlí a dovtedy sa medzi sebou vadili, dovtedy jeden s druhým bili, až sa i pobili. Že ešte má byť ich tretí brat ďakde vo svete, a pretože za tým čakajú, a len tak bez kráľa trvajú.

Kráľovič vedel hneď, kto je to ten tretí brat, a len sa čím skorej s celou rodinou ponáhľal ku svokrovi. Ale čo sa ako ponáhľali, predsa strmšie šla pred nimi povest' o nich samých a starý kráľ vyšiel im ďaleko v ústrety s veľkou slávou. Tu bola neslýchaná radosť a rozprávok bez konca-kraja, keď do kráľovského paláca došli.

Vtom sa dostavili aj poslovia tamtej krajiny, aby tretiemu bratovi oddali kráľovskú korunu. Ale on korunu neprijal:

„Mám ja," povedá, „dosť po mojej žene. Medzitým, čo by po otcovi na mňa malo pripadnúť, to ja prepúšťam mojim trom sestrám a trom švagrom, aby sme mali každý svoje vlastné."

Potom ešte raz slávili všetci svadbu a po svadbe panovali pokojne a šťastne, ale najšťastnejšie predsa náš bývalý popolvár.

A tak sa vyplnilo pri ňom slovo jeho otca, čo mu bol nad hrobom povedal: Syn môj, syn môj, ešte i viac musíš na svete podstúpiť, aby sa ti potom dobre darilo!